

Nr 164.

Av herr **Höglund**, om livränta åt plåtslagaren *Fritz Alfred Pettersson*.

Enligt § 2 mom. 2 c. i Kungl. Maj:ts förordning av den 1 juni 1923 angående ersättning av statsmedel för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världskrig, är fader eller moder, adoptivfader eller adoptivmoder, eller om båda föräldrarna eller adoptivföräldrarna leva, till den som skadad blivit till följd av krigsförhållandena så att det medfört den skadades död, att av statsmedel, där de för sitt uppehälle varit av den avlidnes arbete huvudsakligen beroende, och annan till livränta berättigad ej finnes, berättigad uppbära ett årligt livräntebelopp av 600 kronor. De såsom villkor för denna ersättnings erhållande stipulerade bestämmelserna ansluta sig till stadgandena i 1916 års olycksfallsförsäkringslag, som genom lagändring år 1917 tillerkänner adoptivbarn och adoptivföräldrar samma ersättningsrätt som tidigare endast tillkom den på äktenskap grundade rätten härutinnan. Men tyvärr förhåller det sig så att lagförändringar avseende en förändring till det bättre icke bli kända för det stora flertalet av medborgare förrän många år förflutit sedan lagändringen genomfördes. I all synnerhet förhåller det sig så med personer, som uppnått en hög levnadsålder och befinna sig i tryckta ekonomiska omständigheter. Likvisst måste erkännas, att det är de fattigare befolkningslagren, man genom omförmälda och andra lagändringar avser att bringa hjälp. Av ovan angivna kungl. förordning framgår ostridigt, att så är förhållandet, enär som villkor för livränta fordras, att de för sitt uppehälle varit av den avlidnes arbete huvudsakligen beroende. Det är sålunda behovet av ersättningen, som är det fundamentala i hela den lagstiftning varom här är fråga, fastän detta behov måst förknippas med en legitim rätt till samma ersättning. Denna rätt ha lagstiftarna säkerligen genom adoptivlagen av den 14 juni 1917 velat utsträcka så långt som det ansetts vara möjligt.

Emellertid förhåller det sig ostridigt så, att många människor och i all synnerhet den kroppsarbetande delen av befolkningen mera ser till sak än form. Därav kan också förklaras, att den som upptagit ett barn såsom fosterbarn betraktar detta barn som sitt eget och kan oftast aldrig lära sig förstå, att det kan behövas lagar eller förordningar, som reglera rättsförhållandena mellan ett dylikt barn och fosterföräldrarna, ty så länge de sistnämnda äro arbetsföra, skulle det aldrig falla dem in att betrakta och behandla fosterbarnet på annat sätt än om det vore fött inom äktenskapet och det samma blir förhållandet, när barnet vuxit upp och kan för-

sörja fosterföräldrarna. Därav kan man också förstå, att fattiga människor hittills icke lagt så synnerligen stor vikt vid adoptivförfarandet, även om den medgivna rätten härutinnan skulle för dem vara känd. Härtill kommer, att ett adopterande av barn förutsätter domstols medgivande och tillstånd, vilket även, när rätten härtill är känd, betraktas av den fattige såsom en både besvärlig och ekonomiskt uppoffrande handling, allra helst som man icke kan förstå vilket ändamål den skall tjäna.

Så inträffar emellertid någonting, som tämligen snart ådagalägger att en adoption likväl icke är så ändamålslös. Men dessa fattiga människor, som under uppoffring och försakelser och utan någon som helst ersättning uppfostrat ett barn, som icke är deras eget, de kunna knappast bibringas, att det finnes en lagstiftning som lägger hinder i vägen för erhållande av exempelvis livränta efter den, som ådragit sig kroppsskada i arbetet, då barnet, den skadade, icke blivit adopterad.

Jag tillåter mig fästa riksdagens uppmärksamhet vid ovan berörda förhållande i anledning därav, att vid ångaren »Friedlands» undergång den 7 februari 1918, på grund av anfall av en tysk undervattensbåt å bemålde ångare anställde maskinsten Gustaf Leonard Larsson-Pettersson dödades och efterlämnade fosterfader Fritz Alfred Pettersson, bosatt i Göteborg, vilken Pettersson huvudsakligen varit beroende av den avlidnes arbetsförtjänst. Såsom av tillgängliga intyg framgår, har Larsson-Pettersson redan vid tidigaste barndom upptagits såsom fosterson av plåtslagaren Fritz Alfred Pettersson, född 1864, och hans hustru Matilda Pettersson, född 1865, och hava makarna Pettersson på egen bekostnad tagit vård om och uppfostrat Larsson, vilken i gengäld härför, då han kommit till mogen ålder, huvudsakligen bidragit till fosterföräldrarnas försörjning. Det är jämväl genom tillgängliga tillförlitliga intyg vitsordat, att den avlidnes fosterfader, på grund av ålder och därav följande arbetsoförmåga och i brist på existensmedel, är i stort behov av i omförmälda författning stipulerade livränta.

Framställning om erhållande av livränta har ock gjorts till riksförsäkringsanstalten, men i det Pettersson delgivna beslutet förklarar riksförsäkringsanstalten, att enär ersättning till adoptivföräldrar endast kan ifrågakomma, då adoption ägt rum enligt lagen den 14 juni 1917, kan någon ersättning i förevarande fall icke utgå. Riksförsäkringsanstalten har givet måst i sitt beslut följa gällande lag och författningar, men nog måste man i ett fall sådant som detta erkänna det berättigade uti de anspråk som Pettersson uppställt, enär endast formella hinder kan uteslänga den fattige och till arbete oförmögne mannen från rätten att komma i åtnjutande av livräntebeloppet.

Nu har det emellertid tidigare inträffat, att riksdagen, då, såsom i detta fall, verkligen ömmande omständigheter förelegat, mera sett till sak än ett strikt följande och tillämpande av en given bestämmelse, vilken sistnämnda kan vara nog så berättigad till förhindrande av missbruk. Då i

förevarande fall det är konstaterat, dels att den vid torpederingen omkomne såsom minderårig upptagits och uppfostrats av de ovan angivna personerna, dels att han efter mogen ålder bidragit till sina fosterföräldrars försörjning, dels ock att den levande fosterfadern befinner sig i synnerligen fattiga omständigheter och är oförmögen till arbete, synes det mig som om riksdagen med bortseende från gällande författningsbestämelse i detta fall borde träda räddande och hjälpende emellan och på det sätt och under de former, som kunna anses mest lämpliga och ändamålsenliga, bevilja årligt underhållsbidrag.

På grund av det anförda får jag därför vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte besluta, utan hinder av vad i Kungl. Maj:ts förordning angående ersättning av statsmedel för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världskrig är stipulerat, tillerkänna plåtslagaren Fritz Alfred Pettersson, såsom fosterfader till maskinisten Gustaf Leonard Larsson-Pettersson, vilken omkom vid ångaren »Friedlands» torpedering den 7 februari 1918, ett årligt livräntebelopp av 600 kronor.

Vederbörande intyg skola av undertecknad ställas till utskottets förfogande.

Stockholm den 21 januari 1924.

C. W. O. Höglund.

